

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут ___ Педагогічний _____

Кафедра _ соціальної педагогіки та соціальної роботи _

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітня програма _ Соціальна робота _

Спеціальність _ Соціальна робота _

Галузь знань __ Соціальна робота __

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ___ 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Соціально-психологічна робота в опікунських закладах
Рівень вищої освіти	бакалавр
Викладач (-і)	Лемко Г.І.
Контактний телефон викладача	0982278480
E-mail викладача	halyna.lemko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	180 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
2. Анотація до курсу	
Дисципліна «Соціально-психологічна робота в опікунських закладах» вивчається студентами спеціальності 231 «Соціальна робота» на четвертому курсі (VIII – семестр). Опанування даного курсу дозволить ознайомитись студентам з основними теоретичними положеннями курсу та особливостями соціально-психологічної роботи в опікунських закладах.	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни "Соціально-психологічна робота в опікунських закладах" є розкриття сутності соціальної діяльності в опікунських установах.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни "Соціально-психологічна робота в опікунських закладах" є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розглянути історію становлення опікунських закладів; – вивчити досвід зарубіжних країн; – ознайомити студентів з теоретичними основами соціальної діяльності в опікунських установах. <p>Студенти повинні знати :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) історію виникнення закладів інтернатного типу; 2) досвід створення і функціонування інтернатних закладів у країнах зарубіжжя; 3) заклади державного виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківської опіки; 4) альтернативні заклади опіки дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківської опіки; 5) форми корекційної роботи з дітьми-сиротами і дітьми, позбавленими батьківської опіки. <p>вміти :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) здійснювати соціальну роботу у закладах інтернатного типу, в альтернативні заклади опіки дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківської опіки; 2) проводити корекційну роботу та соціальне консультування; 3) реалізовувати соціальний супровід дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківської опіки. 	
4. Компетентності	
<p>Здатність розв'язувати спеціалізовані завдання у галузі соціальної роботи, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).</p> <p>Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального</p>	

забезпечення.

Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян у тому числі, які опинилися в складних життєвих обставинах.

Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.

Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.

Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

5. Результати навчання

Програмні результати навчання :

Здатність демонструвати уміння оперувати різними методами і засобами дослідницької діяльності; володіти способами збору, систематизації та обробки інформації, інтерпретації отриманих результатів, вивчення та застосування педагогічної спадщини і досвіду роботи педагогів-новаторів, вміннями робити висновки.

Знання теоретико-методичних засад фахових дисциплін та основні вимоги до науково-методичного забезпечення освітнього процесу у ЗВО; організувати самостійну та науково-дослідницьку роботу при вивченні педагогічних дисциплін та фахових методик; знання сучасних освітніх технологій та інноваційних методик навчання, виховання та розвитку дитини молодшого шкільного віку.

Здатність впроваджувати інноваційні технології, передбачати їх ефективність та оцінювати результативність.

Здатність до організації діяльності, готовність до використання науково обґрунтованих педагогічних технологій, різних способів і засобів оцінки якості освіти; готовність до комплексного моделювання різноманітних форм проміжного та підсумкового контролю.

Здатність оцінювати фактори, які визначають стан і напрями розвитку системи освіти, обґрунтовувати моделі організації і управління в закладах освіти; здатність організувати освітній процес та здійснювати його моніторинг, оцінювати результативність.

Здатність демонструвати належний рівень професійної підготовки і загальної культури, а також гуманістичної спрямованості, особистісної відповідальності, здібності до співробітництва, творчого підходу до професійних справ.

Здатність володіти культурою мислення, у письмовій чи усній формі правильно оформити свої думки, налагоджувати міжособистісну взаємодію з різними суб'єктами педагогічного спілкування.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	26
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	46

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
Восьмий	Соціальна робота	четвертий	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Сирітство як соціально-психологічна проблема	Лекція, семінарське заняття	2,5,8,12,16	Опрацювання теоретичних питань; наукові повідомлення;	Максимальна оцінка 5 балів	Впродовж семестру

			виконання письмових практичних завдань студентами.		
Тема 2. Профілактика бездоглядності та безпритульності в українському суспільстві	Лекція, семінарське заняття	1,4,7,8,13	Опрацювання теоретичних питань; наукові повідомлення; виконання письмових практичних завдань студентами.	Максимальна оцінка 5 балів	Впродовж семестру
Тема 3. Соціально-психологічна характеристика дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	Лекція, семінарське заняття	2,4,7,9,15,17	Опрацювання теоретичних питань; наукові повідомлення; виконання письмових практичних завдань студентами.	Максимальна оцінка 5 балів	Впродовж семестру
Тема 4. Опіка і піклування як предмет аналізу	Лекція, семінарське заняття	3,6,8,11,16	Опрацювання теоретичних питань; наукові повідомлення; виконання письмових практичних завдань студентами.	Максимальна оцінка 5 балів	Впродовж семестру
Тема 5. Історія становлення та розвитку закладів опіки над дітьми-сиротами і дітьми, позбавленими батьківського піклування	Лекція, семінарське заняття	2,7,11,15,17	Опрацювання теоретичних питань; наукові повідомлення; виконання письмових практичних завдань студентами.	Максимальна оцінка 5 балів	Впродовж семестру
Тема 6. Міжнародний досвід опіки над дітьми-сиротами	Лекція, семінарське заняття	3,5,7,9,11,13	Опрацювання теоретичних питань; наукові	Максимальна оцінка 5 балів	Впродовж семестру

та дітьми, позбавленими батьківського піклування			повідомлення; виконання письмових практичних завдань студентами.		
Тема 7. Усиновлення та патронаж як форма опіки дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	Лекція, семінарське заняття	4,5,8,9,13,17	Опрацювання теоретичних питань; наукові повідомлення; виконання письмових практичних завдань студентами.	Максимальна оцінка 5 балів	Впродовж семестру
Тема 8. Психологічні умови організації контактів немовлят в будинку дитини	Семінарське заняття	1,6,9,14,16	Опрацювання теоретичних питань; наукові повідомлення; виконання письмових практичних завдань студентами.	Максимальна оцінка 5 балів	Впродовж семестру
Тема 9. Роль та місце притулків серед закладів державного виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	Лекція, семінарське заняття	3,7,9,13,15	Опрацювання теоретичних питань; наукові повідомлення; виконання письмових практичних завдань студентами.	Максимальна оцінка 5 балів	Впродовж семестру
Тема 10. Діяльність інтернатних закладів у системі опіки над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування	Лекція, семінарське заняття	1,5,8,15,17	Опрацювання теоретичних питань; наукові повідомлення; виконання письмових практичних завдань студентами.	Максимальна оцінка 5 балів	Впродовж семестру
Тема 11. Ефективність діяльності прийомних сімей	Лекція, семінарське заняття	5,8,11,13,17	Опрацювання теоретичних питань; наукові повідомлення;	Максимальна оцінка 5 балів	Впродовж семестру

			виконання письмових практичних завдань студентами.		
Тема 12. Дитячі будинки сімейного типу в системі захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	Лекція, семінарське заняття	3,6,8,11,13,16	Опрацювання теоретичних питань; наукові повідомлення; виконання письмових практичних завдань студентами.	Максимальна оцінка 5 балів	Впродовж семестру
Тема 13. Соціально-психологічна функція соціального гуртожитку для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	Лекція, семінарське заняття	3,8,12,14,15	Опрацювання теоретичних питань; наукові повідомлення; виконання письмових практичних завдань студентами.	Максимальна оцінка 5 балів	Впродовж семестру
Тема 14. Технології соціального супроводу прийомних сімей і дитячих будинків сімейного типу	Семінарське заняття	1, 4, 6, 8, 11	Опрацювання теоретичних питань; наукові повідомлення; виконання письмових практичних завдань студентами.	Максимальна оцінка 5 балів	Впродовж семестру
Тема 15. Технології корекційної діяльності з дітьми-сиротами та дітьми, позбавлених батьківського піклування	Семінарське заняття	2,4,5,7,9, 12	Опрацювання теоретичних питань; наукові повідомлення; виконання письмових практичних завдань студентами.	Максимальна оцінка 5 балів	Впродовж семестру
Тема 16. Розробка і захист соціально-педагогічного проекту «Соціалізація	Семінарське заняття	1,3,4,6,7,11	Опрацювання теоретичних питань; наукові повідомлення; виконання	Максимальна оцінка 5 балів	Впродовж семестру

дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківської опіки»			письмових практичних завдань студентами.		
Тема 17. Видатні педагоги про вирішення проблем сирітства (студентські читання)	Семинарське заняття	2,3,4,8,9,11	Опрацювання теоретичних питань; наукові повідомлення; виконання письмових практичних завдань студентами.	Максимальна оцінка 5 балів	Впродовж семестру

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю – іспит. Максимальна оцінка – 100 балів, з них – 50 балів за написання письмового екзамену та 50 балів – за практичні заняття (25 балів за поточне оцінювання, 20 балів – за контрольну роботу та 5 балів – самостійну роботу).
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань і завдань
Семинарські заняття	Максимальна оцінка - 50 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань

8. Політика курсу

Неприпустимі плагіат та списування.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання письмових завдань з теми.

Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести (на платформі дистанційного навчання) і тільки тоді буде допущений до складання іспиту.

Обов'язковим є написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.

9. Рекомендована література

1. Безпалько О. В. Соціальна робота в громаді [Текст]: навч. посіб. / О. В. Безпалько. – Рек. МОН. – К. : ЦУЛ, 2005. – 176 с.
2. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 343 с.
3. Буяшенко В. В. Соціальне піклування в структурі життєдіяльності суспільства [Текст]: монографія / Вікторія Василівна Буяшенко. – К. : ВД"Асканія", 2010. – 352 с.
4. Головатий М. Ф. Соціальна політика і соціальна робота [Текст]: термінологічно-понятійний словник / М. Ф. Головатий, М. Б. Панасюк. – К. : МАУП, 2005. – 560 с.
5. Завгородня Т. К. Теорія і практика опіки дітей і молоді в Україні (1945-1990 рр.) [Текст]: монографія / Т. К. Завгородня, І. Б. Плугатор. – Ів.-Франківськ : НАІР, 2012. – 208 с.
6. Заверико Н.В. Соціальна педагогіка. Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім "Слово", 2011. – 240 с.
7. Заморуєва В.В. Діти без сім'ї: підготовка до життя / Віра Заморуєва.- Київ.: Шк. Світ, 2011. – 128 с.
8. Капська А.Й. Соціальна робота. Навчальний посібник. – К. : Видавничий дім "Слово", 2011. – 400 с.
9. Ковбас Б. Родина педагогіка в 3-х т. [Текст] : навч. посібник. Т.2 : Основи родинного виховання / Богдан Ковбас, Володимир Костів. – Рек. МОН. – Ів.-Франківськ, 2006. – 288 с.
10. Макарова О. В. Державні соціальні програми: Теоретичні аспекти, методика розробки та оцінки

- [Текст] / Олена Володимирівна Макарова. – К. : Ліра, 2004. – 328 с.
11. Матеріали міської науково-практичної конференції "Діти вулиці: проблеми, права, захист" [Текст] . – Ів.-Франківськ : "Плай" ЦІТ Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2008. – 196 с.
 12. Опіка над дітьми в добу трансформації суспільного устрою [Текст]: монографія / Заг ред. Б.М. Ступарика. – Ів.-Франківськ - Ужгород : Мистецька лінія, 2002. – 152 с.
 13. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні [Текст]: матеріали XVI регіональної науково-практичної конференції. 8-9 лютого 2010 р. – Львів : ЛНУ, 2010. – 423 с.
 14. Семигіна Т. Словник із соціальної політики [Текст]. / Тетяна Семигіна. – К. : КМ Академія, 2005. – 253 с.
 15. Соціальна педагогіка: Модульна технологія навчального курсу / Д.І. Пенішкевич, Л.І. Тимчук. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 496 с.
 16. Соціальна підтримка сиріт: Інформаційно-методичний бюлетень "Довіра і надія" / Упоряд. І. Д. Зверева, І. Б. Іванова. — К., 1996. — № 2. — 52 с.
 17. Технології створення та функціонування прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу: Збірник методичних матеріалів / Авт. кол. Г.М. Бевз, А.Й. Капська, Н.М. Комарова та ін. – К.: Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2003. – 188 с.

Викладач _Лемко Г.І._